

Deklarata Universale e të Drejtave të Njeriut

Preambul

Ndërsa njohja e dinjitetit të brendshëm dhe të drejtave të barabarta dhe të pakontestueshme të të gjithë anëtarëve të familjes njerëzore është themei i lirisë, drejtësisë dhe paqes në botë,

Ndërsa injorimi dhe përçmimi i të drejtave të njeriut ka çuar në akte barbarie që kanë shqetësuar ndërgjegjen e njerëzimit, dhe ardhja e një bote në të cilën njerëzit do të gëzojnë lirinë e fjalës dhe besimit dhe lirinë nga frika dhe dëshira është shpallur si aspirata më e lartë e popullit të përbashkët,

Ndërsa është e nevojshme, nëse njeriu nuk do të detyrohet të kërkojë, si një zgjidhje e fundit, kundërribellim kundër tiranisë dhe shtypjes, që të drejtat e njeriut të mbrohen nga sundimi i ligjit

Ndërsa është e domosdoshme të promovohet zhvillimi i marrëdhënieve miqësore midis kombëve,

Ndërsa popujt e Kombeve të Bashkuara kanë riafirmuar në Kushtetutën e tyre besimin në të drejtat themelore të njeriut, në dinjitetin dhe vlerën e personit njerëzor dhe në të drejtat e barabarta të burrave dhe grave dhe kanë vendosur të promovojnë përparimin shoqëror dhe standarde më të mira të jetesës në një liri më të madhe,

Ndërsa Shtetet Anëtare janë betuar të arrijnë, në bashkëpunim me Kombeve të Bashkuara, promovimin e respektit universal dhe ndjekjen e të drejtave të njeriut dhe lirive themelore,

Ndërsa njohja e përbashkët e këtyre të drejtave dhe lirive është e konsiderueshme për realizimin e plotë të kësaj betese,

Tani, pra,

Asambleja e Përgjithshme,

Shpall këtë Deklaratë Universale të të Drejtave të Njeriut si një standard të përbashkët të arritjeve për të gjithë popujt dhe të gjitha kombet, me qëllim që çdo individ dhe çdo organ i shoqërisë, duke mbajtur gjithmonë këtë Deklaratë në mendje, do të përpiqet

përmes mësimdhënies dhe arsimit të promovojë respektin për këto të drejta dhe liri dhe me masa progresive, kombëtare dhe ndërkombëtare, të sigurojë njohjen dhe ndjekjen e tyre universale dhe efektive, si në mesin e popujve të vetë Shtete Anëtare, ashtu edhe në mesin e popujve të territoreve nën zotërimin e tyre.

Artikulli 1

Të gjithë njerëzit lindën të lirë dhe të barabartë në dinjitet dhe të drejta. Ata janë dhënë me arsye dhe ndërgjegje dhe duhet të sillen ndaj njëri-tjetrit me frymë vëllazërimi.

Artikulli 2

Çdo person ka të drejtë për të gjitha të drejtat dhe liritë e përcaktuara në këtë Deklaratë, pa dallim të çfarëdolit lloji, si racë, ngjyrë, gjini, gjuhë, besim, opinion politik ose tjetër, origjinë kombëtare ose sociale, pasuri, lindje ose status tjetër.

Për më tepër, nuk bëhet dallim bazuar në bazën e statusit politik, juridik ose ndërkombëtar të vendit apo territorit të cilit një person i përket, qoftë ai i pavarur, besnik, i pavarur ose nën ndonjë kufizim të tjera sovraniteti.

Artikulli 3

Çdo person ka të drejtë në jetë, liri dhe sigurinë e personit.

Artikulli 4

Askush nuk do të mbahet në skllavëri ose në shërbim; skllavëria dhe tregtia e skllavëve do të ndalohen në të gjitha format e tyre.

Artikulli 5

Askush nuk do të nënshtrohet në torturë ose në trajtim të dhunshëm, inhuman ose degradues ose dënim.

Artikulli 6

Të gjithë kanë të drejtë për njohje kudo si një person para ligjit.

Artikulli 7

Të gjithë janë të barabartë para ligjit dhe kanë të drejtë pa ndonjë diskriminim për mbrojtje të barabartë nga ligji. Të gjithë kanë të drejtë për mbrojtje të barabartë kundër çdo diskriminimi në shkelje të kësaj Deklarate dhe kundër çdo nxitjeje për këtë diskriminim.

Artikulli 8

Të gjithë kanë të drejtë për një rimedim efektiv nga tribunalët kombëtarë kompetentë për aktet që shkelin të drejtat themelore të garantuara nga kushtetuta ose nga ligji.

Artikulli 9

Askush nuk do të nënshtrohet ndalim arbitrar, mbajtje në pranga ose largim.

Artikulli 10

Të gjithë kanë të drejtë në barazi të plotë për një gjykim të drejtë dhe publik nga një tribunal i pavarur dhe i paanshëm, në përcaktimin e të drejtave dhe detyrimeve të tij dhe çdo akuze penale kundër tij.

Artikulli 11

Secili i akuzuar për një shkelje penale ka të drejtë të konsiderohet i pafajshëm deri sa të provohet fajësia e tij sipas ligjit në një gjyq publik ku i janë ofruar të gjitha garancitë e nevojshme për mbrojtjen e tij.

Askush nuk do të mbahet fajtor për ndonjë shkelje penale për shkak të ndonjë akti apo mosveprimi që nuk ka përbërë një shkelje penale, sipas ligjit kombëtar apo ndërkombëtar, në kohën kur është kryer. Asnjë dënim më i rëndë nuk do të imponohet se sa ai që ishte i zbatueshëm në kohën kur është kryer shkelja penale.

Artikulli 12

Askush nuk do të nënshtrohet ndërhyrjes arbitrar në privatësinë e tij, familjen, shtëpinë ose korrespondencën e tij, as në sulme ndaj nderit dhe reputacionit të tij. Secili ka të drejtë për mbrojtje nga ligji kundër këtyre ndërhyrjeve ose sulmeve.

Artikulli 13

Secili ka të drejtë të lëvizë lirshëm dhe të qëndrojë në kufijtë e çdo Shteti.

Secili ka të drejtë të lërë çdo vend, përfshirë vendin e tij, dhe të kthehet në vendin e tij.

Artikulli 14

Secili ka të drejtë të kërkojë dhe të gëzojë azil në vende të tjera nga ndjekja.

Kjo e drejtë nuk mund të thirret në rastet e ndjekjeve që vërtetë shkaktohen nga krime jo politike ose nga veprime kundër qëllimeve dhe principeve të Kombeve të Bashkuara.

Artikulli 15

Secili ka të drejtë të ketë një shtetësi.

Askush nuk do të priset arbitrarisht shtetësia e tij dhe nuk do t'i mohohet të drejta për të ndryshuar shtetësinë e tij.

Artikulli 16

Meshkujt dhe femrat në moshë të pjesshme, pa asnjë kufizim për shkak të racës, kombësisë apo besimit, kanë të drejtë të martohen dhe të themelojnë një familje. Ata kanë të drejtë të barabartë në lidhje me martesën, gjatë martesës dhe në shpërbërjen e saj.

Martesa duhet të hyjë vetëm me miratimin e lirë dhe të plotë të bashkëshortëve të ardhshëm.

Familja është njësisht natyrore dhe themelore e grupit shoqëror dhe ka të drejtë të mbrohet nga shoqëria dhe shteti.

Artikulli 17

Secili ka të drejtë të posedojë pronë vetëm dhe në bashkësi me të tjerët.

Askush nuk do të priset arbitrarisht nga prona e tij.

Artikulli 18

Secili ka të drejtë të ketë liri të menduarit, besimit dhe fesë; kjo e drejtë përfshin lirinë për të ndryshuar fesën ose besimin e tij, dhe lirinë, asnjëkohësisht vetëm ose në

bashkësi me të tjerët dhe në publik ose privat, për të shprehur fesën ose besimin e tij në mësim, praktikë, adhurim dhe respekt.

Artikulli 19

Secili ka të drejtë të ketë liri të mendimit dhe shprehjes; kjo e drejtë përfshin lirinë për të mbajtur mendime pa ndërhyrje dhe për të kërkuar, marrë dhe shpërndarë informacion dhe ide përmes çdo media dhe pavarësisht kufijve.

Artikulli 20

Secili ka të drejtë të ketë liri të tubohet paqësisht dhe të asociohet. Askush nuk mund të detyrohet të përket një shoqate.

Artikulli 21

Secili ka të drejtë të marrë pjesë në qeverisjen e vendit të tij, drejtpërdrejt ose përmes përfaqësuesve të lirë të zgjedhur.

Secili ka të drejtë të ketë akses të barabartë në shërbimin publik në vendin e tij. Vullneti i popullit do të jetë baza e autoritetit të qeverisë; kjo vullnet do të shprehet në zgjedhje periodike dhe të vërteta, të cilat do të jenë me votë universale dhe të barabartë dhe do të mbahen me votim të fshehtë ose me procedura të lira votimi të njëjta.

Artikulli 22

Secili, si një anëtar i shoqërisë, ka të drejtë për sigurinë sociale dhe ka të drejtë për realizimin, përmes përpjekjeve kombëtare dhe bashkëpunimit ndërkombëtar dhe në përputhje me organizatën dhe burimet e secilit shtet, të drejtave ekonomike, sociale dhe kulturore të papërmbajtura për dinjitetin dhe zhvillimin e lirë të personalitetit të tij.

Artikulli 23

Secili ka të drejtë të punojë, të zgjedhë lirshëm punën, kushte të drejta dhe të favorshme të punës dhe mbrojtje kundër papunësisë.

Secili, pa diskriminim, ka të drejtë për pagesë të barabartë për punë të barabartë.

Secili që punon ka të drejtë për një shpërblim të drejtë dhe të favorshëm që siguron për vete dhe familjen e tij një ekzistencë vlefshme për dinjitetin njerëzor, dhe nëse është e nevojshme, nga mjete të tjera të mbrojtjes sociale.

Secili ka të drejtë të formojë dhe të bashkohet në sindikata për mbrojtjen e interesave të tij.

Artikulli 24

Secili ka të drejtë për pushim dhe kohë të lirë, duke përfshirë kufizime të arsyeshme të orareve të punës dhe pushimet periodike me pagesë.

Artikulli 25

Secili ka të drejtë për një nivel jetese të përshtatshëm për shëndetin dhe mirëqenien e vet dhe të familjes së tij, duke përfshirë ushqimin, veshjen, strehimin dhe kujdesin mjekësor dhe shërbimet sociale të nevojshme, si dhe të drejtën për siguri në rast të papunësisë, sëmundjes, aftësisë së kufizuar, nënatës, moshës së vjetër ose mungesës tjetër të mjeteve për jetesë në rrethana që jashtë kontrollit të tij.

Nënatësia dhe fëmijëria kanë të drejtë për kujdes dhe ndihmë të veçantë. Të gjithë fëmijët, pa marrë parasysh nëse janë lindur jashtë martesës, gëzojnë të njëjtat mbrojtje sociale.

Artikulli 26

Secili ka të drejtë për arsim. Arsimi do të jetë falas, të paktën në fazat fillestare dhe themelore. Arsimi fillestar është i detyrueshëm. Arsimi teknik dhe profesional duhet të jetë i disponueshëm në përgjithësi dhe arsimi i lartë duhet të jetë i njëjtësisht i arritshëm për të gjithë në bazë të meritës.

Arsimi duhet të drejtohet për zhvillimin e plotë të personalitetit njerëzor dhe për forcimin e respektit për të drejtat dhe liritë themelore të njeriut. Ai duhet të promovojë kuptimin, tolerancën dhe miqësinë midis të gjitha kombësive, grupeve racore ose fetare dhe duhet të përparojë në veprimtaritë e Kombeve të Bashkuara për mbajtjen e paqes.

Prindërit kanë një të drejtë të parë për të zgjedhur llojin e arsimit që do t'u jepet fëmijëve të tyre.

Artikulli 27

Secili ka të drejtë të marrë pjesë lirshëm në jetën kulturore të komunitetit, të shijojë artet dhe të ndajë në përparimin shkencor dhe përfitimet e tij.

Secili ka të drejtë për mbrojtjen e interesave morale dhe materiale që rezultojnë nga çdo prodhim shkencor, letrar ose artistik i cili është autor i tij.

Artikulli 28

Secili ka të drejtë për një rend shoqëror dhe ndërkombëtar në të cilin të drejtat dhe liritë e përcaktuara në këtë Deklaratë mund të realizohen plotësisht.

Artikulli 29

Secili ka detyrime ndaj komunitetit në të cilin vetëm zhvillimi i lirë dhe i plotë i personalitetit të tij është i mundur.

Në ushtrimin e të drejtave dhe lirive të tij, secili duhet të nënshtrohet vetëm kufizimeve të tilla si caktohen me ligj vetëm për qëllimin e sigurimit të njohjes së duhur dhe respektimit të të drejtave dhe lirive të të tjerëve dhe për të përmbushur kërkesat e drejta të moralit, rendit publik dhe mirëqenies së përgjithshme në një shoqëri demokratike.

Këto të drejta dhe liri nuk mund të ushtrohen në çdo rast kundër qëllimeve dhe parimeve të Kombeve të Bashkuara.

Artikulli 30

Asgjë në këtë Deklaratë nuk mund të interpretohet si sugjerim për ndonjë shtet, grup apo person që ka ndonjë të drejtë të angazhohet në ndonjë aktivitet ose të kryejë ndonjë veprim që synon shkatërrimin e ndonjë nga të drejtat dhe liritë e përcaktuara këtu.